

Dr. Gál József Somogy Megyei Honismereti Verseny

2019/2020.

III. forduló

Kedves Gyerekek! A harmadik fordulóban ismét néprajzi témájú feladatokat állítottunk össze számotokra. Megoldásukhoz a feladatlap végén és az egyes feladatoknál találtok forrásanyagokat.

Kellemes időtöltést, jó versenyzést kívánunk!

1. feladat

Keressétek fel a következő linken található oldalt, s olvassátok el a Vilma-házat bemutató szöveget! (az első 4 bekezdést)

<http://vilmahaz.hu/>

Kutassatok és fogalmazzátok meg saját szavaitokkal röviden, mit jelentenek a szövegben fellelhető alábbi kifejezések! (5 pont)

góré: csöves takarmány szárítására szolgáló jól szellőző építmény

zsupp: rozsszalmából készült tetőfedés

padka: a kemence kiálló része, párkánya

porta: falusi telek a rajta lévő épületekkel és udvarral együtt

pitar: a lakóház előtere, belépőtere

2. feladat

Buzsák népművészete 2005-ben kapott Örökségünk-Somogyország kincse címet. Ebben kimagasló értéket képvisel a buzsáki hímzés.

forrás: <https://buzsak.hu/nepmuveszetunk/>

Írjátok a képek alá, melyik típusba tartozik a képen megjelenő hímzés! Minden hímzésfajta alá írjátok 3-3 jellemző jegyet! (12 pont)

a)

b)

megnevezés: **vézás**

grafitceruzával előrajzolt,

vászonra piros-fekete

vagy piros-kék színnel hímzett mintájú,

szimmetrikus, ismétlődő minták

leggyakoribb mintái: rózsza, katykaringó, hajó,

csibeláb, lánc, legyező

megnevezés: **boszorkányos**

az előrajzolt mintát a rajzolás vonalán hímezik,

a körvonalakat „boszorkányos” hímzéssel töltik ki
színes fonalakkal dolgoznak, majd kitöltik feketével

fehér vászonra varrták

mintái: rózsza, levél, tulipán, bimbó, nefelejcs

c)

megnevezés: **rátétes vagy „bécsis”**

fehér vászon, sifon vagy tüll anyagra készült, a motívumokat előrajzolás nélkül kivágták, a vászonra fércelték, majd láthatatlan öltéssel rávarrták

A rátét anyaga piros, kék vagy fehér színű batiszt. Leggyakoribb mintái szegfű, labdarózsa, árvácska, tulipán, cakni, levél, katykaringók, szarvas, páva

- 3. Karád szintén jellegzetes hímzésfajtájáról vált híressé. Olvassátok el a község honlapján található bejegyzést erről a témáról!
A szöveg alapján egészítsétek ki a mondatokat! (5 pont)**

TAUTNER ILONA (ki) Karádon a Hangyaszövetkezet könyvelőjeként dolgozott, amikor az 1920-as években hozzáfogott a faluban fellelhető, gazdagon hímzett FÉRFIINGEK (mik) mintájának a gyűjtéséhez. A felgyűjtött motívumok alapján 1934-től kiváló érzékkal tervezett lakástextileket, viseleti darabokat. A hímzések formavilága az eredeti darabokéval harmonizált, de a nagyobb felületre már felnagyított minták kerültek. A régi öltéstechnikák VÁSZON (milyen anyag) vagy ahhoz hasonló textúrákon jelentek meg.

Az eredeti karádi hímzés FEHÉR (milyen) alapon fehér fénytelen fonallal készült, csak az 1930-as, 40-es években kezdték el színessel varrni. Mindig csak egy színnel! Ezek közül a legismertebb az aranyárga, de volt zöld vagy piros is.

Az öltéstechnikák leggyakoribb fajtái a lapos hímzés, a lyukhímzés, valamint a száröltés és megtalálható még a rácsavarásos hímzés(búzaszem).

A Népművészet Mestere díjat a karádi hímzések felgyűjtéséért és azok korszerű alkalmazásáért 1963-BAN (mikor)kapta meg.

- 4. A népművészet egy másik ágát művelte id. Kapoli Antal fafaragó mester. Olvassátok el az életéről készült leírást! Ha szülőházára emléktábla kerülne, mi állna rajta? Az életrajz felhasználásával, a leglényegesebb tényeket alkalmazva készítsétek egy legfeljebb 5 mondatból álló emléktáblára illeszthető szöveget! (5 pont)**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Somogyi értékeink szép épített öröksége Andocs búcsújáráhely temploma. Kutassatok az épület történetére vonatkozóan, majd válaszoljatok a kérdésekre! (6 pont)

Milyen vallási felekezet temploma az andocsi templom? római katolikus

Kinek a nevét viseli? Nagyboldogasszony

Mikor épült a gótikus kápolna, amelyet a későbbiekben bővítettek? a 14. században

Melyik évben szentelték fel az elkészült templomot? 1747-ben

Ha település nevének betűit felcseréletek, egy értelmes szót kaptok, amely jól kapcsolható Andocs búcsújáráhelyéhez.

megfejtés: csoda

Hogyan kapcsolódik a megfejtés Andocshoz?

Szabó Imre esperes elmondása szerint 1944-ben egy négyéves kislányt hoztak ide, aki agyhártyagyulladásban szenvedett, s már járni sem tudott. Mivel az orvosai semmi jót nem ígértek, nővérei megfürösztötték a kolostor szent tavában. Amikor a kislányt otthon leemelték a szekérről, saját lábán elindult az anyja felé. A gyógyulásáról a korabeli lapok is cikkeztek, s csodának nyilvánították a jelenséget. A kislány felnőtt korában atletizált és vegyésztechnikusként dolgozott, életében mindig is mélyen keresztény vallású maradt. Hasonló csodatévő hatást tulajdonítanak a Mária-szobornak is.

Források:

Összesen: 33 pont

<http://vilmahaz.hu/>

<https://somogyiertekek.hu/oroksegunk-somogyorszag-kincse/dijazottak/buzsak-nepmuveszete.html>

<https://buzsak.hu/nepmuveszetunk/>

<https://www.karad.hu/index.php/telepulesunk/nevezetessegek/karadi-himzes>

<http://somogy.hu/eletrajzok/kapoli-antal.html>

[https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagyboldogasszony-templom_\(Andocs\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagyboldogasszony-templom_(Andocs))